

แนวโน้มการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์
ในยุคหลังสถานการณ์โควิด 2019*
TRENDS OF BUDDHIST PROPAGATION OF MONKS
IN THE POST – 2019 ERA

พระบูรเขตธรรมคณี (บังคม รกขิตธมโม)

PhraBuraKhetDhammakhanee (Bangkhom Rakkhitdhammo)

วัดบางปรือ จังหวัดตราด

Wat Bang Prue, Trat Province

Corresponding Author E-mail: awareeya@gmail.com

บทคัดย่อ

แนวโน้มการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในยุคหลังสถานการณ์โควิด 2019 พระสงฆ์และประชาชนยังคงต้องระมัดระวังในการป้องกันซึ่งมีผลกระทบหลาย ๆ ด้านเกิดขึ้นแก่พระสงฆ์และประชาชนทำให้ประชาชนหันมาพึ่งตนเองโดยอาจจะไม่สนใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพราะจำเป็นต้องเอาตัวรอดในสังคมปัจจุบัน, “บทบาทของพระสงฆ์” ซึ่งถือว่าเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ ผู้สืบทอดคำสอนของพระพุทธเจ้ามา จำเป็นต้องพัฒนาตนเองทั้งร่างกายและจิตใจเพื่อเป็นผู้นำในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยเริ่มจากการพัฒนา 1) การศึกษา การอบรมและพัฒนา โดยเริ่มต้นนักธรรม บาลี ปริยัติสามัญ หรืออุดมศึกษาและการศึกษาปฏิบัติธรรม 2) การใช้เทคโนโลยีทำหน้าที่ในการเผยแผ่ศาสนาธรรม ผ่านศาสนพิธี และศาสนปฏิบัติ โดยเน้นในเรื่อง “การเผยแผ่เชิงรุกมากกว่าการตั้งรับ” เรียกว่ามี องค์กรเผยแผ่หรือองค์กรสื่อสาร ที่ทำหน้าที่โดยตรงในด้านการหาข้อมูลหาสื่อ เลือกผู้ที่จะส่งสาร และเลือกในการที่จะลงสื่อ ให้เป็นที่น่าเลื่อมใสศรัทธาของพุทธศาสนิกชนเพราะในปัจจุบันนี้การลงสื่อที่เป็นธรรมะอาจจะเป็นเรื่องที่น่าเบื่อแต่ถ้ามีเรื่องราว พระสงฆ์จึงจำเป็นต้องเรียนรู้และสร้างแนวคิดศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยและนำหลักธรรมของพระพุทธเจ้ามาเผยแผ่ในยุคปัจจุบันให้เข้ากับสังคมในยุคปกติวิธีใหม่

คำสำคัญ: การเผยแผ่พระพุทธศาสนา; พระสงฆ์; ยุคหลังสถานการณ์โควิด 2019

*Received February 5, 2023; Revised March 12, 2023; Accepted March 12, 2023

Abstract

The tendency of Buddhist propagation of monks in the post-Covic 2019 situation, monks and people still need to be careful in preventing which has many impacts on monks and people, causing people to turn to self-reliance, perhaps not interested in Buddhist doctrine because it is necessary to survive in today's society, the "role of the monk", which is considered a spiritual leader Those who inherit the Buddha's teachings need to develop themselves both physically and mentally to become leaders in the propagation of Buddhism, beginning with development. 1) Education, training and development, beginning with Dharma, Pali, ordinary, or higher education and Dharma practice. 2) Use of technology Serves to propagate the Dhamma through religious ceremonies and religious practices. with an emphasis on "Propelling more than defensively" is called having a mission organization or a communications organization. who acts directly in the field of finding information for media Choose who to send messages and choose to be in the media To be worthy of the faith of Buddhists, because nowadays, the Dharma media may be boring, but if there is a story It is therefore necessary for monks to learn and create concepts, study the problems that arise in Thai society, and apply the Buddha's teachings to propagate in the modern era to be compatible with society in the new normal era.

Keywords: The Trend of The Propagation of Buddhism; Monks; The Post-Covic 2019 Era.

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกิดจาก coronavirus ชื่อ SARS-CoV-2 ไวรัสโคโรนา (Covs) เป็นตระกูลใหญ่ของไวรัสหลายชนิดทำให้เกิดโรกระบบทางเดินหายใจในมนุษย์ ตั้งแต่ไข้หวัดธรรมดาไปจนถึงโรคที่หายากและร้ายแรง เช่น กลุ่มอาการระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) และกลุ่มอาการระบบทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS) เป็นไวรัสที่มีเปลือกเป็นไขมันหุ้ม จึงทำให้มีรูปร่างคล้ายมงกุฎเป็นไวรัสชนิด RNA ขนาดใหญ่ที่สุดในไวรัส RNA มีขนาด 0.06-0.14 ไมครอน ที่พบในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมและสัตว์ปีก มีหลักฐานจากการถอดรหัสพันธุกรรมพบว่า SARS-Cov-2 มีต้นกำเนิดมาจาก

ค้ำความมั่งคั่งทางเทคโนโลยี การติดต่อที่ระบบทางเดินหายใจ และยังเป็นโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่ สำคัญทางสาธารณสุขโรคหนึ่ง ที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง ทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และ สังคม (วรรณชน จันทระเบญจกุล, 2563)

สาเหตุของโรคติดต่อไวรัสโคโรนา 2019 ไวรัสโคโรนา เป็นไวรัสอาร์เอ็นเอสาย เดียวที่ห่อหุ้มซึ่งสามารถติดต่อจากสัตว์สู่คนได้และทำให้เกิดอาการต่างๆ ตั้งแต่อาการ คล้ายกับไข้หวัดธรรมดาไปจนถึงอาการทางระบบทางเดินหายใจ ลำไส้ ตับ และระบบ ประสาทที่รุนแรงขึ้น ติดต่อผ่านละอองฝอยน้ำลาย น้ำมูก ที่กระเด็นออกจากตัวผู้ป่วยเป็น ช่องทางหลัก และยังแพร่เชื้อได้จากการขับออกทางอุจจาระ การขี้ตา (ผ่านเยื่อบุตา) และ การสัมผัสใบหน้า ปาก ระยะเวลาฟักตัวของเชื้อโคโรนาไวรัสโดยเฉลี่ยมีระยะ 2 วัน (12 ชั่วโมง - 5 วัน) คาดการณ์จากประวัติของผู้ป่วยแต่ละรายโดยเฉลี่ย 14 วัน อาการทางคลินิก ได้แก่ ไข้ ไอ คัดจมูก มีเสมหะ เจ็บคอ ปวดศีรษะ หายใจถี่ ครั่นเนื้อครั่นตัวอ่อนเพลีย ปวดข้อ หนาวสั่น วิงเวียน อาเจียน ท้องเสียและหายใจลำบากในกรณีที่รุนแรงมากขึ้นอาจพบ อาการปอดอักเสบ โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง ไตวาย จนถึงขั้นเสียชีวิต (Guo et al., 2020)

การระบาดของโควิด 19 ส่งผลกระทบกับการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน แห่งสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) ทั้ง 13 เป้าหมาย เช่น หลายโรงเรียนต้องถูกปิด กิจกรรมทางเศรษฐกิจหยุดชะงัก รายได้ลดลง บางอาชีพว่างงาน (สหประชาชาติ ประเทศไทย, 2563) ซึ่งส่งผลให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง ทั้งทางด้าน สุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคมองค์การอนามัยโลก หรือ World Health Organization (WHO) ได้มีการกำหนดแนวทาง ในการดำเนินการเฝ้าระวังคัดกรอง และป้องกันควบคุม โรค ไม่ให้มีการระบาดของโรค มีการคัดกรองผู้ที่เดินทางเข้าออกประเทศ ด้วยมาตรการ การควบคุมโรคที่ทุกประเทศใช้อยู่ขณะนี้ ตั้งแต่การลดการเดินทางการเข้าออกพื้นที่ การ ปิดสนามบิน การใช้มาตรการ Social distancing มีการปิดสถานที่ ปิดสถานการค้า และ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปิดเมือง ฯลฯ

ช่วงของการแพร่ระบาดของเชื้อโรคจนถึงสถานการณ์เริ่มคลี่คลายย่อมมีผล กระทบไปถึงการชะงักงันของเศรษฐกิจการค้า การทำงานผลิต และ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง โรงแรม ร้านอาหาร รวมไปถึงการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ขณะเดียวกันทุกคนมีความกังวล และต้องดูแลปกป้องตัวเองมีการกักตัวอยู่กับบ้าน หลายคนไม่สามารถมาทำงานหาเลี้ยงชีพแบบปกติได้ ธุรกิจจำนวนมากต้องหยุดกิจการ หรือทำ ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ จนทำให้ขาดรายได้มาจนเจือจรรอบครั้ว ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมี มาตรการเยียวยา ผู้ขาดรายได้ในรูปแบบ คนไทยไม่ทิ้งกัน แต่ก็ยังเกิดความเครียดและ ปัญหาทางสุขภาพจิตตามมา

พระสงฆ์และประชาชน สถานการณ์หลังจากโควิด 19 แล้วประชาชนยังคงต้องระมัดระวังในการป้องกันและรักษาตัวกักตัวสำหรับท่านที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผลกระทบหลาย ๆ ด้านเกิดขึ้นแก่พระสงฆ์และประชาชนทำให้การเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจมีความขาดหายไป เกิดความสะดุด การท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศลดน้อยลงไป ผลกระทบระยะยาวที่จะเกิดขึ้นคือปัญหาของเศรษฐกิจ ปัญหาของสังคมเกิดการคอร์รัปชัน และประชาชนหันมาพึ่งตนเองโดยอาจจะไม่สนใจหลักธรรมทางพุทธศาสนา เพราะจำเป็นต้องเอาตัวรอดในสังคมปัจจุบันซึ่งเหล่านี้นับบทบาทของ พระสงฆ์ สามเณรซึ่งถือว่าเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ ผู้สืบทอดคำสอนของพระพุทธเจ้ามา ช่วยประชาชนให้เข้าสู่การให้กำลังใจและนำไปปฏิบัติธรรมเพื่อบรรเทาความเจ็บปวด ความสูญเสียหรือ ทำให้มีความเข้มแข็งและด้านจิตใจ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าแนวโน้มหลังจากการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มคลี่คลายแล้ว รูปแบบของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือแนวโน้มที่จะทำให้หลักธรรมเข้าไปสู่ประชาชนจะทำได้อย่างไรโดยปัญหาที่ตามมาคือประชาชนอาจจะเข้าวัดน้อยลงรูปแบบของพระสงฆ์ที่จะให้ธรรมแก่ประชาชนในสถานการณ์ที่ประชาชนลำบาก ทำอย่างไรพระสงฆ์จะพัฒนาศักยภาพในการถ่ายทอดธรรมะสมัยใหม่ พระสงฆ์นอกจากจะให้สิ่งของช่วยเหลือประชาชนเป็นการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์แล้ว จำเป็นจะต้องให้อีกอย่างคือให้กำลังใจ และจะให้ธรรมะในลักษณะใดถึงจะสามารถทำให้ประชาชนอยู่รอดปลอดภัยและเป็นที่พักของประชาชนอย่างที่ทำได้ทุกวันนี้ ผู้เขียนจึงเสนอบทความนี้เพื่อให้เห็นถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นหลังสถานการณ์โควิด 2019 ที่กำลังคลี่คลายและบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อประชาชนในด้านการเผยแผ่พุทธศาสนา เพื่อเป็นประโยชน์ในวงการวิชาการต่อไป

อุดมการณ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ย้อนไปสมัยพุทธกาลพระพุทธเจ้าได้ทรงทำการเผยแผ่คำสอนใช้เวลายาวนานถึง 45 ปี ต่อมาจนพระองค์ได้แสดงธรรมจนมีพระอริยสาวกเกิดขึ้นในโลก พระองค์ได้ตรัสไว้กับพระสาวก 60 รูป ในคราวส่งไปประกาศพระศาสนาครั้งแรก เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ภิกษุทั้งหลาย ได้มีบทบาทในการสร้างประโยชน์สุขให้แก่สังคม โดยมีประโยคที่เป็นต้นนโยบายของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา คือ “ภิกษุทั้งหลายพวกเธอจงจาริกไป เพื่อประโยชน์สุขแก่ชนจำนวนมาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์” (วิ.ม. (ไทย) 4/32/40) นโยบายเหล่านี้มุ่งไปถึงประโยชน์ของประชาชนและชาวโลกที่จะทำให้เกิดความสุขทางใจ และทำให้มีสุขภาพกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ในการประกอบอาชีพที่ดีทำให้อยู่กับสังคมได้อย่างมีความสุข ทำให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใสและนำไปสู่การรักษาพระพุทธศาสนา คือ คำสอนที่ทรงคุณค่า เพราะฉะนั้นหลักเหล่านี้เป็นหลัก

ของประโยชน์โดยรวม พระองค์สอนให้ทุกคนพึ่งตัวเองได้แต่ไม่ลืมที่จะทำประโยชน์ให้ผู้อื่นจึงจะชื่อว่ามีความสุข

การเผยแผ่พระพุทธศาสนา หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาแพร่หลายออกไป หัวใจสำคัญในการเผยแผ่คำสอนของพระพุทธศาสนา ก็เพื่อประโยชน์สุขแก่ชาวโลก โดยให้เกิดประโยชน์สุขตามที่พระพุทธองค์ทรงประสงค์ 3 ประการ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544)

1. ทัศนคติที่ดีต่อประโยชน์ สิ่งที่เป็นประโยชน์ในปัจจุบัน
2. สัมปรายกัตถประโยชน์ สิ่งที่เป็นประโยชน์ในปัจจุบันในภพหน้า (บุญกุศล)
3. และปรมาตถประโยชน์ สิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งคือพระนิพพาน

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์และคณะสงฆ์ ถือเป็นกิจการพระศาสนาที่สำคัญที่สุด จุดหมายของการศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมประการหนึ่งคือความรู้ความสามารถในการที่จะนำพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าไปสู่ประชาชนหรือการเผยแผ่นี้อเอง คณะสงฆ์ไทยเคยจัดให้มีโรงเรียนพระธรรมกถึก ภิภษุสงฆ์ที่เทศน์ดีจะได้รับการยกย่องมาก ปัจจุบันมีบางวัดสอนวาทศิลป์ ในหลักสูตรการศึกษาภิภษุสงฆ์สามเณรก็เป็น การส่งเสริมให้มีความสามารถในการเผยแผ่ประเภทนี้

การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ซึ่งหมายถึงการเผยแผ่หลักธรรมคำสั่งสอนในทางพระพุทธศาสนาให้แพร่ขยายออกไปนั้น เป็นกิจการพระศาสนาที่สำคัญ ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของพระสงฆ์และวัดที่จะต้องบริหารจัดการงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ดำเนินไปได้ด้วยดี เพื่อเป็นการสืบอายุพระพุทธศาสนาต่อไป

พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. สมมติสงฆ์ หมายถึง พระภิกษุและสามเณรที่บรรพชาอุปสมบทโดยวิธีที่ถูกต้องตามพระบรมพุทธานุญาตแล้ว อุทิศชีวิตศึกษาและปฏิบัติพระธรรมวินัย แต่ยังมีได้บรรลุมรรคผลยังเป็นปุถุชนอยู่ พระภิกษุและสามเณรทั่วไปในปัจจุบันเป็นสมมติสงฆ์ คำว่าสมมติ หมายถึง พิธีประกาศแต่งตั้งเป็นทางการต่อหน้าพระสงฆ์จำนวนมากเป็นพยาน ซึ่งในทางพระพุทธศาสนามีการบวชหลายประเภทด้วยกัน ตั้งแต่เอหิภิกขุอุปสัมปทา ติสรรณคณูปสัมปทา และญัตติจตุตถกรรมวาจาอุปสัมปทา

2. อริยสงฆ์ หมายถึง พระอริยบุคคล คือ ผู้ปฏิบัติตนจนได้บรรลุมรรคผลตั้งแต่โสดาบันขึ้นไป ซึ่งพระพุทธศาสนาได้จัดพระอริยบุคคล เป็นลำดับขั้น ดังนี้คือ

- 2.1. บุคคลผู้บรรลุโสดาปัตติมรรค และโสดาปัตติผล เรียกว่า “โสดาบัน” แปลว่าผู้เข้ากระแสแห่งพระนิพพาน เป็นผู้ไม่มีความตกต่ำไปสู่บายอีก จะเวียนว่ายอยู่ในวัฏสงสารนี้อีก 7 ชาติเป็นอย่างมาก หรือถ้ามีญาณแก่กล้า ก็อาจเพียงชาติเดียวหรือสองชาติ จะบรรลุพระอรหัตผลในที่สุด

2.2. บุคคลผู้บรรลุสกทาคามีมรรคและสกทาคามีผล เรียกว่า “พระสกทาคามี” แปลว่า ผู้จะกลับมาเกิดในโลกนี้อีกเพียงชาติเดียว

2.3. บุคคลผู้บรรลุอนาคามีมรรคและอนาคามีผล เรียกว่า “พระอนาคามี” แปลว่า ผู้ไม่กลับมาเกิดอีก แต่จะไปปฏิสนธิในพรหมโลกสุทธาวาส และจะบรรลุพระอรหัตตผลในพรหมโลกนั้น

2.4. บุคคลผู้บรรลุอรหัตมรรคและอรหัตตผล เรียกว่า “พระอรหันต์” แปลว่า ผู้หมดกิเลส ไม่เวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป (แสง จันทรงาม, 2554)

พระสงฆ์ มี ประเภท ซึ่งแยกตามภาวะของการบรรลุธรรม ได้แก่ สมมติสงฆ์ หมายถึง พระสงฆ์โดยการสมมติตามพิธีกรรม และ อริยสงฆ์ หมายถึง พระสงฆ์อันเป็นอริยบุคคล แม้พระสงฆ์ทั้งสองประเภทจะมีความแตกต่าง แต่ก็เหมือนกันตรงที่ได้ชื่อว่ารับภาระธุระในการเผยแผ่สืบทอดพระพุทธศาสนา

พระสงฆ์ถือเป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนา มีฐานะแตกต่างไปจากคฤหัสถ์หรือบุคคลทั่วไป ถือเป็นสมณะ พระสงฆ์จึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญที่จะต้องปฏิบัติรวม 2 ประการ คือ

1. บทบาทหน้าที่ต่อตนเอง เป็นการศึกษาพระธรรมวินัยที่พระพุทธเจ้าทรงแสดง และทรงบัญญัติไว้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในพระธรรมวินัยที่ถูกต้องตามความเป็นจริง

2. บทบาทหน้าที่ต่อผู้อื่น พระสงฆ์นอกจากปฏิบัติในไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญาแล้ว พระสงฆ์ยังเป็นกัลยาณมิตรของสังคม มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อสังคมในด้านต่างๆ อีกด้วย (ม.ม. (ไทย, 13/337/407)

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นภาระหรือหน้าที่หนึ่งที่พระสงฆ์จะต้องทำ แม้โดยความจริงการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จะต้องช่วยกันของพุทธบริษัททั้งสี่ แต่ภาระหนักก็ยังคงเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ (ภัทรพร สิริกาญจ, 2538)

สรุปในส่วนนี้ หลักประโยชน์ในการเผยแผ่พุทธศาสนามุ่งเน้นไปในเรื่องของหลักประโยชน์กล่าวคือ ประการที่ 1 ประโยชน์ในปัจจุบัน กล่าวคือ การนำหลักของความจริงที่มีอยู่ในโลกมาถ่ายทอดให้แก่ประชาชนได้แก่การครองตน การครองคน การครองงาน และการดูแลสุขภาพจิตใจของตนอยู่กับปัจจุบันทำให้สามารถสร้างหรือมีแนวคิดในการอยู่ในโลกอย่างไม่เดือดร้อนทั้งตนเองและผู้อื่น สร้างความปลอดภัยให้แก่ชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้มีความมั่นคงทางด้านจิตใจจัดว่าเป็นประโยชน์ในปัจจุบัน ประการที่ 2 ประโยชน์ในภพหน้า โดยหลักทางพุทธศาสนามีความเชื่อว่าการได้ทำบุญกุศลจะส่งผลบุญให้ไปเกิดหรือเสวยสมบัติในภพภูมิต่อไปได้โดยอาจจะมีการสอนในเรื่องของการให้ทาน การรักษาศีล และ/หรือการเจริญภาวนา เหล่านี้ถือว่าเป็นการสร้างสภาวะจิตที่พร้อมในการที่จะเข้มแข็งในช่วงก่อนเวลาที่จะจากโลกนี้ไปซึ่งสอดคล้องกับหลักวิทยาศาสตร์คือเมื่อจิตใจเข้มแข็งแล้ว

มีความอุดมสมบูรณ์พร้อมในการที่จะละโลกนี้ เป็นภพภูมิที่ดีต่อไปได้ และประการที่ 3 ประโยชน์สูงสุด ในพระพุทธศาสนาคือหลักของพระนิพพาน หมายถึง ทางที่นำไปสู่ของความดับทุกข์ พ้นทุกข์ สบายใจ พ้นโลก ไม่หวังอะไรในโลกนี้แล้ว เป็นคำสอนของพระพุทธศาสนาที่สูงที่สุดกล่าวคือพระนิพพาน เพราะฉะนั้นบทบาทของพระสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 นี้ยังต้องอาศัยหลักของประโยชน์คือทำอย่างไรให้เกิดประโยชน์แก่ตนเกิดประโยชน์แก่ประชาชนและเกิดประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาเป็นหลักอุดมการณ์สำคัญที่พระพุทธเจ้าได้วางไว้และพระสาวกได้ปฏิบัติตามมาจนถึงปัจจุบัน

การปรับตัวของคณะสงฆ์กับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

พระสงฆ์จำเป็นต้องพัฒนาตนเองทั้งร่างกายและจิตใจเพื่อเป็นผู้นำในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยเริ่มจากการพัฒนาดังต่อไปนี้

1. การศึกษา การอบรมและพัฒนา สำหรับการปรับตัวของคณะสงฆ์กับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคปัจจุบันหรือยุคหลังสถานการณ์เชื้อไวรัสโควิด 19 คลี่คลายควรเริ่มต้นจากการพัฒนาตนเอง โดยเริ่มต้นจากการศึกษาเล่าเรียน ทั้งปริยัติธรรม ประกอบด้วย วัชรธรรมบาลี ปริยัติสามัญ หรืออุดมศึกษาและการศึกษาปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารวมถึงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนารูปแบบการสอน การเผยแผ่โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและการปรับแนวคิดเพื่อสร้างนวัตกรรมที่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดโดยไม่ทิ้งหลักคิดตามหลักพระพุทธศาสนาคือพระไตรปิฎกเริ่มแรกจากการ ละชั่ว ทำดี ทำใจให้ผ่องใส เป็นคนทางหลักที่จะนำพาประชาชนไปสู่ความพ้นทุกข์และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. การใช้เทคโนโลยี ในการเผยแผ่การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นเรื่องสำคัญที่พระสงฆ์จำเป็นต้องเรียนรู้ และสามารถที่จะเผยแผ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันนี้โลกอยู่ในยุคที่มีเทคโนโลยีพร้อม มีความเจริญก้าวหน้าด้านวัตถุโดยเฉพาะสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ที่ผู้คนสามารถสื่อสารกันไปได้ทั่วโลก แต่ถามว่าจิตใจคนเจริญขึ้นอย่างที่ควรจะเป็นหรือไม่ ก็คงตอบได้ว่า ไม่ เพราะสังคมไทยเราต่างต้องดิ้นรนทำมาหากิน ดูแลครอบครัว หรือ ทำงานจนนึกถึงศีลธรรม เมื่อกล่าวถึงคำสอนของพระพุทธเจ้าที่พระองค์ได้สอนไว้ เป็นอภิลิขิต หรือ ใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย No time ถึงแม้เราจะเข้ามาสู่ยุคดิจิทัลแล้วก็ตามแต่พระสงฆ์ก็สามารถที่จะเผยแผ่คำสอนได้ หรือ อาจจะใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยทำให้เร็วขึ้น หรือ ถึงแก่ประชาชนได้มากขึ้น อาจจะเป็นไปได้ โดยทั่วไปแล้วพระสงฆ์ทำหน้าที่เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณอยู่แล้ว คือ มีความเชื่อว่า พระสงฆ์มีศีลมากกว่าคนธรรมดาทั่วไป และอีกประการหนึ่งคือ มีความประพฤติที่แตกต่างจากประชาชนทั่วไป คือ ปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพานคือ

พ้นจากโลก ซึ่งพระพุทธเจ้าเองพระองค์ก็พยายามสั่งสอนและทำการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตลอดโดยแนวคิดทั่วไปของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นการแสดงความจริงของชีวิตและความจริงของสรรพสิ่ง ให้เวไนยบุคคลทั้งหลายได้รู้ เข้าใจ เกิดความเห็นถูกต้อง แล้วเห็นความสำคัญของความจริงที่จะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตนและสังคม จึงทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะนำไปปฏิบัติศาสนา จนเกิดผลเป็นความสุขสงบเย็นเพราะศีลและสังคัมก็เป็นสุขด้วยธรรมอย่างประจักษ์แจ้งด้วยตน และเมื่อปัจเจกบุคคลหลายๆ คนเห็นความสำคัญของธรรมะอันเป็นความจริงของชีวิตและสังคัมแล้วก็น้อมนำไปสู่การปฏิบัติศาสนาอย่างแพร่หลายแล้ว ก็เท่ากับบุคคลนั้น ๆ ได้เป็นพุทธะ เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า ได้รับประโยชน์จากธรรมะที่พระพุทธเจ้าประกาศไว้ ซึ่งพระพุทธเจ้าต้องเผยแผ่ร้อยสัจที่ทรงตรัสรู้แล้วเพื่อช่วยเวไนยบุคคลให้พ้นทุกข์ พระพุทธศาสนาจึงได้ปรากฏขึ้นในโลก ซึ่งเป็นความจริงที่มีผลต่อโลก ทำให้มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งและนำสันติสุขมาสู่โลก โดยอาศัยศาสนบุคคลผู้เป็นต้นแบบ ทำหน้าที่ในการเผยแผ่ศาสนธรรม ผ่านศาสนพิธีและศาสนปฏิบัติ ด้วยการบอก กล่าว แสดง หรือการสื่อสาร ในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล เพื่อให้แต่ละคนมีการสื่อสารกับตนเองจนรู้ เข้าใจ เห็นความสำคัญของความจริง แล้วพัฒนาตนให้ข้ามพ้นจากกิเลสทั้งหลายที่เกิดขึ้นเนื่อง ๆ อยู่ภายในตนจนห่างไกลจากกิเลสได้แล้วกลายเป็นบุคคลต้นแบบที่พร้อมทำหน้าที่เผยแผ่ความจริงต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด

สื่อที่ใช้ในปัจจุบันมีหลายประเภท ประกอบด้วย

สื่อ (Media) เป็นช่องทางการสื่อสารที่นำเสนอเนื้อหาของสาร โดยมีรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ คือ สื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์ ในปัจจุบันการพัฒนาระบบเทคโนโลยีไม่หยุดนิ่ง สื่ออินเทอร์เน็ตพัฒนาขึ้นมาเพื่อการติดต่อสื่อสารเพิ่มขึ้น จึงสามารถแบ่งสื่อออกเป็น 2 ประเภทตามลักษณะ คือ สื่อแบบดั้งเดิม และสื่อใหม่

ก. สื่อดั้งเดิม (Traditional Media) หมายถึง สื่อที่ผู้ส่งสารทำหน้าที่ส่งสารไปยังผู้รับสารได้ทางเดียวที่ผู้รับสารไม่สามารถติดต่อกลับทางตรงไปยังผู้ส่งสารได้ ได้แก่ สื่อที่ทำหน้าที่ส่งสารตัวหนังสือ หรือเสียง หรือภาพไปอย่างเดียว เช่น หนังสือพิมพ์ สื่อโทรเลข สื่อวิทยุและสื่อที่ทำหน้าที่ส่งสารสองอย่างโดยส่งทั้งภาพและเสียงพร้อมกัน ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อพอให้อีกฝั่งรู้เรื่อง

ข. สื่อใหม่ (New media) หมายถึง สื่อที่เอื้อให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารทำหน้าที่ส่งสารและรับสารได้พร้อมกันเป็นการสื่อสารสองทาง เป็นสื่อแบบประสม (Multimedia) หรือเชื่อมต่อทางอิเล็กทรอนิกส์ของเครือข่ายระดับโลก ได้แก่ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) บริการระดับเวิลด์ไวด์เว็บ (World Wide Web : WWW) (Burnet & Marshall, 2003)

3. รูปแบบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาโดยใช้สื่อสมัยใหม่ ในด้านของการใช้สื่อออนไลน์ของพระสงฆ์ซึ่งอาจจะสอดคล้องกับทฤษฎีของสื่อออนไลน์ที่กล่าวไว้ด้านบนว่า พระสงฆ์ไทยเรา ส่วนใหญ่สามารถใช้เทคโนโลยีในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาได้ แต่อาจจะ มีประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนที่จะโพสต์ทำให้เป็นประเด็นที่ถกเถียงบ้าง หรือ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ ส่วนตัวก็อาจจะแสดงความคิดเห็นทางการเมืองบ้างก็เป็นเรื่องปกติที่อาจจะเกิดขึ้นได้ แต่ เมื่อก้าวมาถึงการเผยแพร่พระพุทธศาสนาโดยผ่านสื่อสังคมออนไลน์แล้ว อาจจะ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการด้วยกันคือ ผู้ส่งสาร คือ พระสงฆ์ที่ทำการเผยแพร่คำสอนของพระพุทธเจ้า , สื่อที่ออกไปไม่ว่าจะเป็นภาพ ตัวหนังสือ หรือ แม้กระทั่งการ ถ่ายทอดสดก็ตาม ล้วนต้องผ่านการกลั่นกรองที่ถูกต้องตามหลักคำสอนที่ถูกต้องที่ผู้เขียนได้ กล่าวเบื้องต้นแล้วคือ หลักของพระธรรมและพระวินัย และที่สำคัญคือ สื่อเหล่านั้นไปถึงแก่ ผู้ฟัง เป็นการบูรณาการสื่อออนไลน์เพื่อตอบสนองในระบบการเผยแพร่พระสงฆ์ในปัจจุบัน

สรุปในส่วนนี้คือ การใช้สื่อออนไลน์ในยุคปัจจุบันมีทั้งข้อดีข้อเสีย และในปัจจุบัน พระสงฆ์ได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเผยแพร่พุทธศาสนาพอสมควรซึ่งสอดคล้องในยุคที่ สถานการณ์โควิด 2019 คลี่คลายจะมีคำหนึ่งที่ใช้กันมากในยุคปัจจุบันคือคำว่า New normal คือ ยุคปกติวิถีใหม่ ซึ่งหมายถึงการปรับตัวจนเป็นปกติ คือ มีการเว้นระยะห่าง การไม่ใช้ของร่วมกับคนอื่น ไม่ว่าจะเป็นการอุปโภคบริโภคและการล้างมือเป็นประจำ การ ใส่แมสเพื่อป้องกันเชื้อไวรัสโควิด 19 ส่วนในด้านการใช้สื่อพระสงฆ์จึงมีบทบาทในการที่จะ นำมาใช้ในยุคปัจจุบันทั้งสื่อที่เป็นสื่อดั้งเดิมและสื่อที่เป็นสื่อออนไลน์แต่ทั้งสองอย่างนั้นก็ มีทั้งข้อดีและข้อเสียโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สื่อออนไลน์ที่เป็นการถ่ายทอดสดหรือการมี ภาพและเสียงที่เป็นปัจจุบันอาจจะไม่ได้ผ่านการกรองเนื้อหาสาระหรือการปรากฏใน สื่อ อาจจะมีความไม่ความเรียบร้อยแต่สิ่งที่ดีคือประชาชนได้รับฟังคำสอนที่สดใหม่และเป็น คำสอนที่น่าสนใจ เพราะฉะนั้น ทางเลือกในการเผยแพร่พุทธศาสนาในยุคสถานการณ์โควิด 2019 คลี่คลาย จึงเป็นบททดสอบที่ทำให้ทายคณะสงฆ์ไม่ว่าจะเป็นพระภิกษุ สามเณรที่บวช เข้ามาใหม่หรือผู้ที่มีพรรษามากแล้วการเผยแพร่พุทธศาสนายังเป็นบทบาทที่สำคัญที่จะทำให้ พระสงฆ์ได้พัฒนาตนเองและสร้างศาสนธรรมให้เกิดขึ้นในพุทธศาสนาทำให้พุทธศาสนา มั่นคงได้การใช้สื่อจึงมีทั้งข้อดีทั้งข้อเสียมีทั้งโอกาสและอุปสรรคไปพร้อม ๆ กันอยู่ที่ผู้ใช้จะ ใช้ในลักษณะใด

แนวโน้มการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในยุคหลังสถานการณ์โควิด 19

หลังจากสถานการณ์โควิด 2019 คลี่คลายแล้วโรคที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน นอกจากเป็นการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ซึ่งเป็นโรคทางกายแล้ว ยังมีโรคอีกชนิด หนึ่งคือโลกทางใจซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยธรรมะโอสภคือหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่

พระพุทธเจ้าได้แสดงไว้หลายสถานที่ซึ่งอาจจะมีประกอบด้วยอริยสัจ 4 อิทธิบาท 4 อธิษฐาน 4 โพชฌงค์ 7 เป็นต้น เหล่านี้ล้วนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการป้องกันและรักษาโรคที่เกี่ยวกับโรคทางใจเมื่อจิตใจเข้มแข็งสภาวะทางร่างกายก็จะสามารถดำเนินไปได้ อย่างมีความสุขปราศจากความทุกข์ การบำบัดโรคทางใจทำให้ร่างกายมีความสะดวกมากขึ้นไปด้วย

แนวโน้มการเผยแพร่พุทธศาสนาหลังจากสถานการณ์โควิด 2019 คลี่คลาย พระสงฆ์ซึ่งทำหน้าที่เผยแพร่พุทธศาสนาโดยตรงอาจจะเน้นในเรื่องของออนไลน์ แต่ในเรื่องของการเผยแพร่ออนไลน์ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องปรับตัวในเรื่องของเวลาให้กระชับมากขึ้น หรือการใช้ภาษา จำเป็นจะต้องเข้ากับทุกเพศทุกวัยได้มากขึ้นกว่าที่เป็นฉะนั้นแล้ว รูปแบบการเผยแพร่พุทธศาสนาในสถานการณ์โควิด 19 ไม่ทิ้งหลักเดิมคือหลักของประโยชน์ ทั้งประโยชน์ในปัจจุบัน ประโยชน์ในอนาคตและประโยชน์สูงสุดคือพระนิพพาน แต่เป็นการปรับรูปแบบอย่างหลายๆวัดที่เป็นวัดมีการเผยแพร่พุทธศาสนานั้นก็จะปรับเป็นช่วงออนไลน์แต่ว่าเน้นในเรื่องของความสะดวกในการออกสื่อให้เข้าถึงง่ายไม่ยากเน้นที่จะทำอย่างไรให้เข้าถึงประชาชนหลาย application หรือว่าหลายอย่างที่ทำให้ประชาชนเข้าถึงได้ได้ง่าย ตัวอย่างในการใช้สื่อ ในการเผยแพร่พุทธศาสนาซึ่งจะใช้จะใช้กลยุทธ์ในการเผยแพร่พุทธศาสนาเชิงรุกมากกว่าการตั้งรับโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัดที่มีการเผยแพร่พุทธศาสนาที่ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างคือ วัดประยุรวงศาวาส วรวิหาร กรุงเทพมหานคร และวัดพระธรรมกาย จังหวัดปทุมธานี ซึ่ง 2 วัดนี้มีความโดดเด่นในการเผยแพร่พุทธศาสนาเชิงรุกซึ่งในสถานการณ์หลังจากไวรัสโควิด 2019 ที่พระสงฆ์จำเป็นจะต้องปรับตัวในการที่จะใช้สื่อออนไลน์และสร้างแนวคิดใหม่ๆ รูปแบบใหม่ๆ ในการที่จะเผยแพร่พุทธศาสนาโดยอาศัยสื่อออนไลน์ซึ่งตัวอย่างของวัด 2 วัดผู้เขียนได้รวบรวมไว้ดังนี้

1. วัดประยุรวงศาวาส วรวิหาร กรุงเทพมหานคร

วันพฤหัสบดีที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2564 เวลา 14.30 – 16.30 น. พระพรหมบัณฑิต (ป.ธ.9, ศ.,ดร.,ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์, อัครมหาบัณฑิต) กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาส วรวิหาร ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ไทย ประธานศูนย์การเผยแพร่พุทธศาสนาแห่งชาติ ประธานสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก อุปนายกสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวิทยากรบรรยาย เรื่อง การเผยแพร่พุทธศาสนาในสถานการณ์โควิด-19 แก่ผู้เข้าอบรมพระธรรมวิทยากรออนไลน์ ในโครงการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรการเผยแพร่พุทธศาสนาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา จัดโดยกรมการศาสนา ร่วมกับสถาบันส่งเสริมและการเผยแพร่การพระศาสนาแห่งประเทศไทย โดยออนไลน์จากห้องสมุดพระพรหมบัณฑิต อาคารสิริภักดิ์

ธรรม วัดประยุรวงศาวาส วรวิหารเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร (วัดประยุรวงศาวาส
วรวิหาร, 2564)

ข่าวเด่น

พระพรหมบัณฑิต บรรยาย เรื่อง 'การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสถานการณ์โควิด-19' ด้วยแอปพลิเคชัน Zoom ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แก่ผู้เข้าอบรมพระธรรมวิทยากรออนไลน์ ในโครงการพัฒนาสมรรถนะพระธรรมวิทยากรการเผยแผ่

ภาพที่ 1 : การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสถานการณ์โควิด-19

2. วัดพระธรรมกาย จังหวัดปทุมธานี

สำนักสื่อสารองค์กรวัดพระธรรมกายคณะเข้าสวัสดีปีใหม่ นสพ.บ้านเมืองออนไลน์ เผยแผนเผยแผ่พระพุทธศาสนาปี 2564 วันที่ 17 ธ.ค.2563 พระมหานพพร ปุณฺณชโย ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กรวัดพระธรรมกาย ต.คลองสอง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี พร้อมคณะได้เดินทางมาสวัสดีปีใหม่ 2564 กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์บ้านเมืองออนไลน์ พร้อมกล่าวถึงกิจกรรมและแนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศในปี 2564 เตรียมเปิดสำนักปฏิบัติธรรมที่บาหลี ประเทศอินโดนีเซีย (นสพ.บ้านเมืองออนไลน์, 2563)

โดยเน้นในเรื่องของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก ของวัดพระธรรมกาย

หากพระมัวตั้งรับอยู่ในวัดคนก็จะไม่มาวัด นอกจากตอนมีพิธีกรรมตามประเพณีหรือมางานศพงานเทศกาลต่าง ๆ เท่านั้น วัดจำนวนมากจึงพยายามดึงคนเข้าวัด โดยอาศัยมหรสพ ดุหมอบ ไ้ห่วย พิธีกรรมตามความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่แนวทางที่ถูกต้อง สถานภาพของพระภิกษุจากเดิมที่เคยเป็นผู้นำทางความคิดของสังคมจึงตกต่ำลง คนรุ่นใหม่จำนวนไม่น้อยคิดว่า ตนมีความรู้ มีประสบการณ์มากกว่าพระสงฆ์ ผลคือ ประชาชนค่อย ๆ เห็นห่างจากวัด ห่างไกลจากศีลธรรม เหลือผู้ที่ยังร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาอยู่บ้างเพียง 64

เปอร์เซ็นต์ อีก 25 เปอร์เซ็นต์เป็นชาวพุทธแต่ชื่อ อีก 6 เปอร์เซ็นต์เป็นศาสนาอื่น ที่ยัง
ตื่นตัวอยู่บ้างเหลือแค่ 5 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น

วัดใหญ่กลางกรุงบางแห่งมีประชากรรอบวัดนับแสนคน แต่มีคนมาถือศีลเข้าวัดวัน
พระไม่ถึง 10 คน ศาสนาอื่นก็รูกหนัก หากปล่อยสถานการณ์ให้เป็นอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ พระ
และชาวพุทธก็จะน้อยลง วัดจะร้างมากขึ้น พระพุทธศาสนาจะเสื่อมลง จนอาจสูญสิ้นไป
จากประเทศไทย เหมือนในอินเดีย และบางประเทศ

ทางแก้ คือการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก

ในครั้งพุทธกาล หลังตรัสรู้ธรรมได้ราว 5 เดือน พระพุทธเจ้าได้ประชุมพระอรหันต์
60 รูปแรกของโลก และทรงประทานโอวาทความตอนหนึ่งว่า

“...ภิกษุทั้งหลาย เธอจงเที่ยวจาริกไป เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขแก่มหาชน
เพื่อความเอ็นดูแก่โลก...”

จะเห็นได้ว่า พระพุทธเจ้าทรงให้เผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก พระองค์ไม่ได้ให้
พระนั่งรอคนมาเข้าวัด แต่ให้รูกออกไปให้ธรรมะกับประชาชน แม้พระองค์เอง ก็ทรงทำ
อย่างนั้นเหมือนกัน พระพุทธศาสนาย้ายไปทั่วชมพูทวีปด้วยการเผยแผ่เชิงรุกนี้เอง

ตัวอย่างการเผยแผ่เชิงรุกของวัดพระธรรมกาย

1. การจัดตั้งกบตรพระ 2 ล้านรูป
2. การบวชพระแสนรูป
3. การสนับสนุนการเผยแผ่ธรรมะในหมู่เยาวชน
4. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปต่างประเทศ

ชาวไทยเรามีรากฐานผูกพันกับพระพุทธศาสนาว่าสองพันปี แม้ผู้ที่ไม่ค่อยได้ถือ
ศีล นั่งสมาธิ ก็มีความรักผูกพันพระพุทธศาสนา ถ้าชาวพุทธที่แอกทีฟ ทั้งพระทั้งโยม
สามัคคีร่วมใจกันเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก พระพุทธศาสนาจะพลิกฟื้นรุ่งเรืองขึ้นใน
ประเทศไทยได้อีกครั้งแน่นอน และจะขยายสู่นานาอารยประเทศ ศีลธรรมความสงบร่มเย็น
จะกลับคืนมาสู่โลก ดังนั้นภาพกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาขนาดใหญ่หลากหลาย
รูปแบบที่วัดพระธรรมกายจัดขึ้น เป็นการเผยแผ่เชิงรุกเพื่อฟื้นฟูพระพุทธศาสนา นำ
ศีลธรรมกลับคืนมาสู่สังคมนั่นเอง (พระมหาสมชาย ฐานวุฑฺโฒ, 2566)

ภาพที่ 2 : วัดพระธรรมกายเผยแผ่เผยแผ่พระพุทธศาสนาปี 2564

สรุปในส่วนนี้ การเผยแผ่พุทธศาสนาหลังสถานการณ์โควิด 2019 คลี่คลายก็ต้องมีการปรับตัวในเรื่องของการใช้สื่อและมีช่องทางในการเผยแผ่พุทธศาสนาโดยเริ่มต้นจากพระสงฆ์เป็นผู้ให้แนวคิดและนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเผยแผ่โดยเริ่มต้นจากการศึกษาเล่าเรียนการพัฒนาตนและการสร้างแนวคิดในการที่จะเผยแผ่ในรูปแบบใหม่ ๆ ถึงแม้พระสงฆ์จะไม่เชี่ยวชาญในเรื่องของการใช้สื่อต่าง ๆ ก็ต้องอาศัยผู้ที่มีความชำนาญมาช่วยจึงจะเกิดประโยชน์โดยมีตัวอย่าง 2 วัดที่ยกตัวอย่างมาแล้ว จะเน้นในเรื่องของการเผยแผ่รุกมากกว่าการตั้งรับแต่มีการกลั่นกรองข้อมูลธรรมะก่อนไปถึงประชาชน เรียกว่ามีองค์กรเผยแผ่หรือองค์กรสื่อสาร ที่ทำหน้าที่โดยตรงในด้านการหาข้อมูลหาสื่อ เลือกผู้ที่จะส่งสาร และเลือกในการที่จะลงสื่อ ให้เป็นที่น่าแต่เลือกสื่อสรีรวิทยาของพุทธศาสนิกชนเพราะในปัจจุบันนี้การลงสื่อที่เป็นธรรมะอาจจะเป็นเรื่องที่น่าเบื่อแต่ถ้ามีเรื่องราวหรือ content พระสงฆ์จึงจำเป็นต้องเรียนรู้และสร้างแนวคิดศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทย และนำหลักธรรมของพระพุทธเจ้ามาเผยแผ่ในยุคปัจจุบันให้เข้ากับสังคมในยุค new normal ที่ผู้เขียนได้ยกตัวอย่าง 2 วัดซึ่งมีการปรับตัวและมีการนำแนวคิดมาเผยแผ่ในรูปแบบใหม่ ๆ

สรุป

แนวโน้มการเผยแผ่พุทธศาสนาหลังสถานการณ์โควิด 2019 คลี่คลายรูปแบบการเผยแผ่พุทธศาสนาจำเป็นจะต้องรู้หลักของประโยชน์ซึ่งมี 1) ทัศนธรรมมีกัตถประโยชน์ สิ่งที่เป็นประโยชน์ในปัจจุบัน 2) สัมปรายิกัตถประโยชน์ สิ่งที่เป็นประโยชน์ในปัจจุบันในภพหน้า (บุญกุศล) 3) ปรมัตถประโยชน์ และต้องรู้ถึงปัญหาที่ทำให้ประชาชนเข้าวัดน้อยลงก็อาจจะเป็นสถานการณ์โควิด 2019 แต่พระสงฆ์ จำเป็นจะต้องปรับตัวทำการเผยแผ่

พระพุทธศาสนาเชิงรุกมากกว่าเชิงรับและจำเป็นจะต้องพัฒนาศักยภาพในการถ่ายทอดธรรมะไม่ว่าจะเป็นการศึกษา การอบรม การพัฒนาศักยภาพ ในการเผยแผ่และสิ่งสำคัญต้องรู้อุดมการณ์ในการเผยแผ่ว่าสิ่งที่เป็นเป้าหมายหรือนโยบายที่พระพุทธเจ้าได้วางไว้คืออะไรและ การที่จะต่อยอดสานต่อทำให้ประชาชนให้ความสนใจในเรื่องของหลักคำสอนนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาและทำหน้าที่ในการเป็นศาสนทายาทที่ดีที่เผยแผ่พุทธศาสนาให้เข้าถึงแก่ประชาชน ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยโดยภาพรวมแก่ประเทศไทยซึ่งมีผู้นับถือพุทธศาสนา 95% นอกจากนั้นแล้วการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาใช้นั้นยังเป็นการทำให้ลดความไม่ดีทางกาย ทางวาจา และทางใจและประกอบความดีที่เป็นกุศล เป็นการรู้หลักของความจริงในชีวิตว่ามีอะไรบ้าง จึงจะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข ไม่เบียดเบียนกัน เกิดความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินได้

เอกสารอ้างอิง

- นสพ.บ้านเมืองออนไลน์. (2563). *วัดพระธรรมกายเผยแผ่เผยแผ่พระพุทธศาสนาปี 2564*. สืบค้น 9 มกราคม 2566 จาก <https://www.banmuang.co.th/news/education/216129>
- พระมหาสมชาย ฐานวุฑฺโฒ. (2566). *วัดพระธรรมกาย-การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก*. สืบค้น 9 มกราคม 2566, จาก <http://www.dmc.tv/pages/scoop/>
- ภัทรพร สิรีกาญจน. (2538). *ความสำคัญของพระสงฆ์ต่อชาวไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรรมน จันทรบญจกุล. (2563). *การป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019*. สืบค้น 6 มกราคม 2566, จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_km/handout002_26022020.
- วัดประยุรวงศาวาส วรวิหาร.(2564). *การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสถานการณ์โควิด-19*. สืบค้น 9 มกราคม 2566, จาก https://www.watprayoon.com/main.php?url=news_view&id=2913&cat=B&table=news
- สหประชาชาติ ประเทศไทย. (2563). *การประเมินผลกระทบรวมด้านเศรษฐกิจและสังคมจากการแพร่ระบาดของ โควิด-19 ในประเทศไทย*. สืบค้น 4 ธันวาคม 2565, จาก <https://shorturl.asia/gPA2e>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *การกลับมาของพระพุทธศาสนา “พระเอก” ของการศึกษาใหม่*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลายสื่อ.

แสง จันทร์งาม.(2544). *พุทธศาสนวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์บุ๊คส์.

Burnet, R., & Marshall, D.P. (2003). *Web Theory*. London: Routledge.

Guo, et al. (2020). *The origin, transmission and clinical therapies on coronavirus disease 2019(covid-19) outbreak: An update on the status*. Retrieved July 21, 2021, from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7068984/>